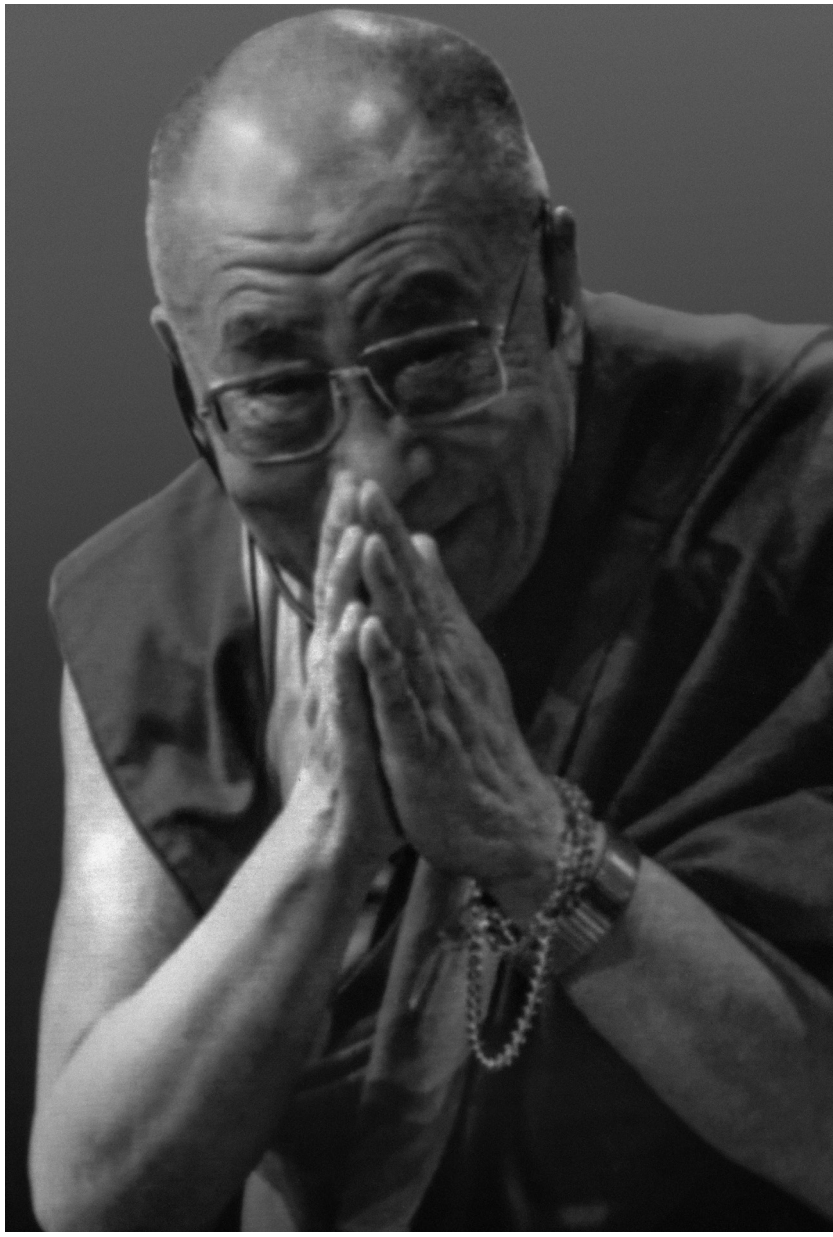

XIV DALAJLAMA TYBETU
TENZIN GJATSO

2008

Dalajlama Tybetu XIV Tenzin Gjatso (ur. 1935). Duchowy i polityczny przywódca Tybetu. Laureat Pokojowej nagrody Nobla z 1989 r. W 2008 r. uznany przez magazyn „Time” za najbardziej wpływowego lidera politycznego świata.

Miał dwa lata, gdy rozpoznano w nim XIV wcielenie Dalajlamy, wyświęcony na mnicha otrzymał imię Dzietsyn Dziambel Ngałang Losang Jeszie Tenzin Gjatso, co oznacza Najczcigodniejszy, Doskonałej Chwały, Elokwentny, Inteligentny Dzierżawca Nauk, Ocean Mądrości.

W 1940 r. został wyniesiony na tron w Lhasie, stolicy Tybetu będącego wówczas monarchią. W 1950 r. po wtargnięciu na teren wschodniego Tybetu żołnierzy Armii Ludowo-Wyzwoleńczej, Jego Świątobliwości powierzono pełną władzę polityczną. W 1951 r. Tybet stał się częścią Chin, formalnie nadal zarządzaną przez Dalajlamę XIV. Jako głowa państwa i szef rządu wielokrotnie podejmował próby pokojowego rozwiązania konfliktu tybetańsko-chińskiego.

W 1959 r. w Tybecie wybuchło powstanie, krwawo stłumione przez armię chińską. Uciekając przed represjami wraz z Dalajlamą, Tybet opuściło wielu Tybetańczyków. Azyl znaleźli w Indiach. Od 1960 r. siedzibą Dalajlamy i tybetańskiego rządu na wychodźstwie jest Dharamsala, nazywana często „małą Lhasą”.

Jego Świątobliwość Dalajlama XIV nie ustaje w pokojowej walce o odzyskanie niepodległości Tybetu. Na jego wniosek wielokrotnie debatowano na ten temat na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych. Podczas wystąpienia przed Kongresem Stanów Zjednoczonych nawoływał Chiny do podjęcia negocjacji, zaprzestania masowego przesiedlania Chińczyków na teren Tybetu, poszanowania swobód demokratycznych i zaniechania łamania praw człowieka. Wszelkie próby pokojowego rozwiązania problemu Tybetu podejmowane przez Dalajlamę spotykały się ze zrozumieniem świata, lecz brakiem reakcji Chińskiej Republiki Ludowej.

Celem Dalajlamy i emigracyjnego rządu jest także pielęgnowanie ojczystego języka, historii, religii i kultury. Na uchodźstwie powstał tybetański uniwersytet, pielęgnowany jest tybetański buddyzm. Wartości buddyjskie oraz Powszechna Deklaracja Praw Człowieka stanowią podstawę ogłoszonej przez Dalajlamę konstytucji przyszłego wolnego Tybetu.

Jego Świątobliwość Dalajlama XIV kilkakrotnie spotykał się z papieżem Janem Pawłem II, odwiedził bez mała pięćdziesiąt państw. W Polsce był siedem razy, a we Wrocławiu w latach 2010 i 2016.

W uzasadnieniu do przyznanej Dalajlamie XIV w 1989 r. Pokojowej Nagrody Nobla napisano: „w walce o wyzwolenie Tybetu Dalajlama konsekwentnie przeciwstawia się stosowaniu przemocy. Opowiada się za rozwiązaniami pokojowymi, które pozwolą, w duchu tolerancji i wzajemnego szacunku, zachować historyczne i kulturowe dziedzictwo jego narodu”.